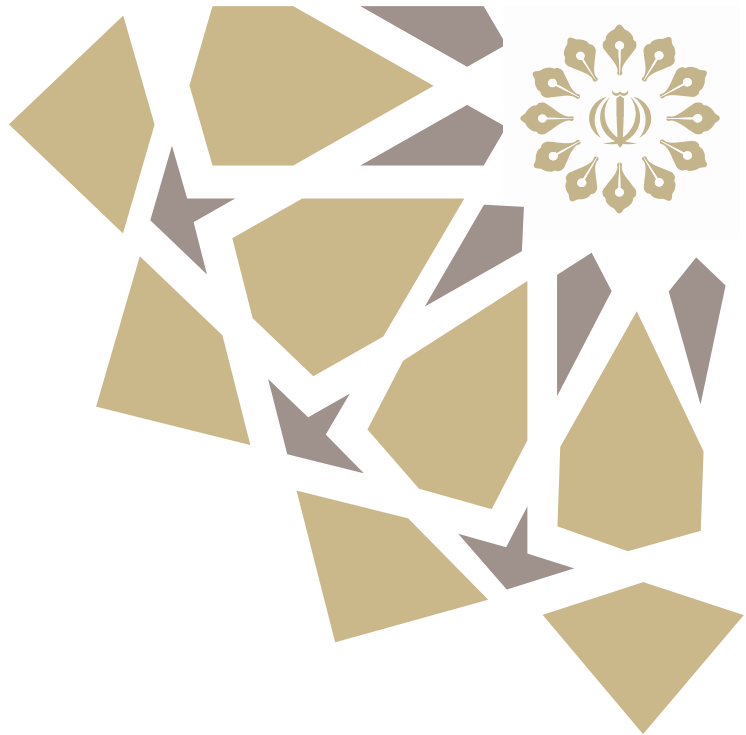

پژوهشکده شورای نگهبان
گزارش استدلالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

اساسنامه صندوق ملی مسکن

پژوهشکده شورای نگهبان

باسمه تعالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

اساسنامه صندوق ملی مسکن

تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۱۱/۲۴

کد گزارش: ۱۴۰۱۰۴۲۰

تاریخ نظر شورای نگهبان: ۱۴۰۱/۰۳/۰۱

پرونده شورای نگهبان

اساسنامه صندوق ملی مسکن

درباره‌ی اساسنامه

هیئت وزیران در راستای اختیار حاصل از ذیل اصل (۸۵) قانون اساسی و به استناد تبصره (۲) ماده (۳) قانون جهش تولید مسکن مصوب ۱۴۰۰، «اساسنامه صندوق ملی مسکن» را بنا به پیشنهاد شماره ۱۰۷۸۷۴/۱۰۰/۰۲ مورخ ۱۴۰۰/۸/۲۴ وزارت راه و شهرسازی در جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۲۴ هیئت وزیران به تصویب رساند. پس از آن، این مصوبه جهت طی تشریفات قانونی مقرر در اصل (۸۵) قانون اساسی، جهت بررسی عدم مغایرت مفاد آن با موازین شرع و قانون اساسی، طی نامه‌ی شماره ۵۹۳۶۲/۱۵۲۰۷۵ مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۲۷ به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان پس از بررسی این مصوبه در جلسات صبح و عصر مورخ ۱۴۰۱/۲/۲۸ مفاد برخی از مواد آن را مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخت و نظر خود در این خصوص را طی نامه‌ی شماره ۱۰۲/۳۰۹۸۸ مورخ ۱۴۰۱/۳/۱ به هیئت وزیران اعلام کرد.

«نظرات استدلالی شورای نگهبان در خصوص اساسنامه صندوق ملی مسکن»

هیئت وزیران در جلسه ۱۴۰۰/۱۱/۲۴ به پیشنهاد شماره
 ۱۰۷۸۷۴/۱۰۰/۰۲ مورخ ۱۴۰۰/۸/۲۴ وزارت راه و شهرسازی و به استناد
 تبصره (۲) ماده (۳) قانون جهش تولید مسکن - مصوب ۱۴۰۰-۱
 اساسنامه صندوق ملی مسکن را به شرح زیر تصویب کرد:
 ماده ۱-

۱. ماده (۳) قانون جهش تولید مسکن مصوب ۱۴۰۰/۵/۱۷ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۳- «صندوق ملی مسکن» به منظور ایجاد هم‌افزایی، تقویت توان حمایتی و تخصیص بهینه منابع مالی بخش مسکن، با کارکرد تجمیع و تخصیص منابع مالی موضوع این قانون، حداکثر تا سه ماه پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون تشکیل می‌گردد.

منابع این صندوق از محل منابع حاصل از واگذاری زمین‌های موضوع این قانون و منابع وصولی مربوط به اجاره ۹۹ ساله، مالیات‌های مرتبط با حوزه زمین، مسکن، مستغلات و ساختمان، منابع پیش‌بینی شده برای بخش مسکن در قوانین بودجه سنواتی، منابع حاصل از بازگشت اصل و فرع خطوط اعتباری مسکن مهر، اقساط برگشتی صندوق پس‌انداز مسکن یکم در هر سال، کمک‌های خیرین و سایر منابعی که در اساسنامه صندوق پیش‌بینی می‌گردد، تأمین می‌شود و به مصارف صندوق از جمله یارانه سود تسهیلات، تخفیف در هزینه صدور و تمدید پروانه ساختمانی، گواهی پایان کار ساختمان، هزینه‌های تأمین و انتقال زیرساخت و مشارکت در ایجاد امکانات، خدمات روبنایی و کاربری‌های غیرانتفاعی (آموزشی، مذهبی، درمانی، فضای سبز، فرهنگی، ورزشی و تجهیزات شهری) در توسعه شهری ایجادشده مطابق با الگوی مصوب شورای عالی مسکن برای طرح (پروژه) های مسکونی موضوع این قانون اختصاص می‌یابد.

اموال و دارایی‌های این صندوق متعلق به دولت جمهوری اسلامی ایران است. صندوق در وزارت راه و شهرسازی مستقر است و در تهران و در هیچ یک از شهرها شعبه دیگری ندارد. ارکان صندوق شامل هیئت امناء و هیئت عامل است.

الف- ...

تبصره ۱- ...

تبصره ۲- اساسنامه این صندوق در چهارچوب اصل هشتاد و پنجم (۸۵) قانون اساسی مشتمل بر اهداف، کارکردها و وظایف صندوق، منابع و مصارف صندوق، وظایف هیئت امناء، هیئت عامل و سایر موارد حداکثر تا دو ماه پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون، به پیشنهاد وزارت راه و شهرسازی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

تبصره ۳- ...»

به منظور ایجاد هم‌افزایی، تقویت توان حمایتی و تخصیص بهینه منابع مالی بخش مسکن، صندوق ملی مسکن که از این پس در این اساسنامه به اختصار "صندوق" نامیده می‌شود با دارا بودن شخصیت حقوقی مستقل، استقلال اداری و مالی و وابسته به وزارت راه و شهرسازی تشکیل و بر اساس مفاد این اساسنامه و قوانین و مقررات حاکم بر شرکت‌های دولتی اداره می‌شود.

▪ دیدگاه مغایرت

هیئت وزیران اداره‌ی صندوق ملی مسکن را به موجب حکم ماده (۱)، بر اساس مفاد اساسنامه و «قوانین و مقررات حاکم بر شرکت‌های دولتی» دانسته است. این در حالی است که اطلاق عبارت «قوانین حاکم بر شرکت‌های دولتی»، احکام قانون تجارت را نیز در بر می‌گیرد؛ چرا که مطابق ماده (۳۰۰) لایحه‌ی قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت،^۱ شرکت‌های دولتی در موارد سکوت اساسنامه‌ی خود، تابع مقررات قانون تجارت هستند. از طرفی، با توجه به اینکه برخی از مواد قانون تجارت واجد احکام خلاف شرع است، اطلاق حکم ماده (۱) اساسنامه‌ی پیش‌رو از این حیث که قانون تجارت را به طور مطلق در موارد سکوت اساسنامه‌ی صندوق ملی مسکن مجری دانسته است، مغایر با موازین شرعی است.

▪ نظر شورای نگهبان

۱- در ماده (۱)، اطلاق حکم به اداره این صندوق بر اساس قوانین و مقررات حاکم بر شرکت‌های دولتی، با توجه به شمول این حکم بر قانون تجارت، خلاف شرع شناخته شد.

ماده ۲-

موضوع فعالیت و وظایف صندوق به شرح زیر می‌باشد:

۱. ماده (۳۰۰) لایحه‌ی قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۳/۹/۱۹ کمیسیون خاص مشترک مجلس شورای ملی و مجلس سنا: «ماده ۳۰۰- شرکت‌های دولتی تابع قوانین تأسیس و اساسنامه‌های خود می‌باشند و فقط نسبت به موضوعاتی که در قوانین و اساسنامه‌های آنها ذکر نشده تابع مقررات این قانون می‌شوند.»

... ۱-

۴- تجهیز منابع مالی از طریق بازار سرمایه و با استفاده از انواع روش‌های تأمین منابع مالی مرسوم در بازار سرمایه.

... ۵-

۶- ارائه تضمین‌های لازم جهت دریافت و بازپرداخت سود تسهیلات بانکی و تأمین مالی پروژه در طرح‌های حمایتی مسکن.

... ۷-

۹- مشارکت در شرکت پروژه‌های حوزه مسکن.

... ۱۰-

▪ دیدگاه ابهام

در بند (۴) ماده‌ی حاضر، یکی از موضوعات فعالیت و وظایف صندوق، تجهیز منابع مالی با استفاده از انواع «روش‌های تأمین منابع مالی مرسوم در بازار سرمایه» شمرده شده است. این در حالی است که مقصود هیئت وزیران از عبارت «روش‌های تأمین منابع مالی مرسوم در بازار سرمایه»، از این حیث که این روش‌ها دقیقاً شامل کدام‌یک از ابزارهای مالی است و آیا این روش‌ها متضمن معاملات ربوی و باطل نیز می‌شود یا خیر، روشن نیست و مقرره‌ی حاضر از این حیث موجد ابهام است.

▪ دیدگاه مغایرت

هیئت وزیران در بندهای (۶) و (۹) ماده‌ی مورد بررسی از واژه‌ی غیرفارسی «پروژه» استفاده کرده است و این امر سبب مغایرت این بندها با اصل (۱۵) قانون اساسی است؛ چرا که مطابق اصل پیش‌گفته، متون رسمی از جمله متن اساسنامه‌های دولتی، باید با خط و زبان فارسی نگارش شود.

▪ نظر شورای نگهبان

۲- در ماده (۲)،

۲-۱- در بند (۴)، منظور از «روش‌های تأمین منابع مالی مرسوم در بازار سرمایه» ابهام

دارد؛ پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.

۲-۲- در بندهای (۶) و (۹)، استفاده از واژه غیرفارسی «پروژه»، مغایر اصل (۱۵) قانون

اساسی شناخته شد.

* * *

ماده ۵-

منابع مالی صندوق به شرح زیر است:

۱- ...

۱۱- تمامی درآمدهای حاصل از ارائه خدمات ضمانتی و استیفای حقوق صندوق بابت تضامین ارایه شده برای طرح‌های تأمین مسکن وزارت راه و شهرسازی.

تبصره - خدمات ضمانتی مشتمل بر اقدامات لازم برای مدیریت و کاهش خطرپذیری (ریسک) بازپرداخت تسهیلات برای بانک‌های پرداخت‌کننده تسهیلات با هدف اختصاص منابع بیشتر برای تسهیلات بلندمدت بخش مسکن، ضمانت‌های لازم برای توسعه انتشار اوراق رهنی، اقدامات لازم برای دریافت تسهیلات توسط گروه‌های کم‌درآمد و ساکنان سکونت‌گاه‌های غیررسمی و بافت‌های فرسوده، خدمات ضمانتی مورد نیاز برای توسعه ساخت‌وساز و عرضه مسکن در چهارچوب طرح‌های تأمین مسکن وزارت راه و شهرسازی می‌باشد.

۱۲- ...

۱۳- استفاده از سهمی از مجموع هزینه‌های دریافتی بابت صدور پروانه ساختمانی، عوارض گمرکی ناشی از واردات مصالح، تأسیسات و تجهیزات ساختمانی با اعلام فهرست اقلام و کالاها توسط دبیرخانه هیئت امنای صندوق، ارزش سیمان و فولاد معامله شده در بورس، ارزش معاملاتی اراضی بایر و املاک مخروبه و متروکه واقع در محدوده شهرها، حقوق (بهره) مالکانه معادن مرتبط با تولید مصالح ساختمانی از قبیل معادن سنگ آهن، سنگ آهک، سنگ گچ، سنگ‌های ساختمانی، شن و ماسه.

۱۴- ...

▪ دیدگاه ابهام

الف) مطابق حکم بند (۱۱) ماده (۵) و تبصره‌ی آن، تمامی درآمدهای حاصل از ارائه‌ی خدمات ضمانتی مشتمل بر انجام اقدامات لازم برای دریافت تسهیلات توسط «گروه‌های کم‌درآمد»، از منابع مالی صندوق ملی مسکن شمرده شده است. اما نظر به اینکه هیئت وزیران معیار و ضابطه‌ی مشخصی را برای تعیین «گروه‌های کم‌درآمد» مقرر نکرده است و همچنین مرجع صالح برای تعیین «گروه‌های کم‌درآمد» را نیز روشن نکرده است، حکم پیش‌گفته دارای ابهام است.

ب) به موجب حکم بند (۱۳) ماده‌ی حاضر، استفاده از «سهمی» از مجموع هزینه‌های دریافتی بابت مواردی همچون صدور پروانه ساختمانی و عوارض گمرکی، از منابع مالی صندوق ملی مسکن تلقی شده است. اما حکم این بند، اولاً به سبب استفاده از عبارت مبهم «سهمی»، از حیث روشن نبودن میزان دقیق دریافتی و ثانیاً اینکه این دریافتی‌ها با چه ملاک و ضابطه‌ی قانونی اخذ می‌شود، واجد ابهام است.

▪ نظر شورای نگهبان

۳- در ماده (۵)،

۳-۱- در تبصره بند (۱۱)، منظور از «گروه‌های کم‌درآمد» با توجه به عدم تعیین شاخص و مرجع تعیین آنها، ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.

۳-۲- در بند (۱۳)، با توجه به عدم تعیین «سهم» مذکور و از این جهت که مشخص نیست این میزان بر اساس چه معیار و قانونی تعیین می‌شود، ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.

ماده ۶-

مصارف صندوق به شرح زیر است:

۱- پرداخت یارانه و کمک سود تسهیلات بخش مسکن و اوراق تأمین

مالی صندوق.

۲- پرداخت بابت تخفیف در هزینه صدور و تمدید پروانه ساختمانی

و گواهی پایان کار موضوع قانون جهش تولید مسکن، مطابق مقررات.
 ۳- تأمین بخشی از هزینه‌های آماده‌سازی اراضی و تأمین و انتقال زیرساخت پایگاه (سایت)ها و پروژه‌های مسکونی طرح‌های مسکن موضوع قانون جهش تولید مسکن و حمایت از تولید مصالح نوین و فناوری ساخت.

۴- مشارکت در ایجاد امکانات، خدمات روبنایی و کاربری‌های غیرانتفاعی (آموزشی، مذهبی، درمانی، فضای سبز، فرهنگی، ورزشی و تجهیزات شهری) پروژه‌های مسکونی طرح‌های حمایتی مسکن.

۵- پرداخت هزینه خدمات نظام مهندسی موضوع قانون جهش تولید مسکن برای مددجویان، معلولان و مشمولان موضوع ماده (۱) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران^۱ و رزمندگان معسر در چهارچوب قوانین مربوط.

۶- ...

■ دیدگاه ابهام

به موجب احکام بندهای (۱)، (۳) و (۴) ماده (۶)، پرداخت یارانه و کمک سود تسهیلات بخش مسکن، تأمین بخشی از هزینه‌های آماده‌سازی اراضی و مشارکت در ایجاد امکانات در طرح‌های حمایتی مسکن، برخی از مصارف صندوق ملی مسکن خواهد بود. اما حکم فوق از دو حیث دارای ابهام است: اولاً روشن نیست عمل به تکالیف مالی فوق، مقید به رعایت قوانین و مقررات جاری کشور در آن حوزه مقرر شده است یا اطلاق دارد. چه اینکه دقت در بندهای (۲) و (۵) ماده‌ی حاضر نیز ابهام مذکور را تقویت می‌کند؛ چرا که هیئت وزیران احکام این دو بند را به دو قید «مطابق مقررات» و «در چهارچوب قوانین مربوط» مقید کرده است. ثانیاً

۱. ماده (۱) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران مصوب مجلس شورای اسلامی: «ماده ۱- تعاریف

الف- ایثارگر در این قانون به کسی اطلاق می‌گردد که برای استقرار و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و دفاع از کیان نظام جمهوری اسلامی ایران و استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمنان داخلی و خارجی انجام وظیفه نموده و شهید، مفقودالثر، جانباز، اسیر، آزاده و رزمنده شناخته شود.

تبصره- ...»

مشخص نیست عمل به احکام فوق، با چه ملاک و معیاری صورت خواهد گرفت. برای مثال، پرداخت یارانه و کمک سود تسهیلات، به چه میزانی و به چه اشخاصی تعلق خواهد گرفت. بنابراین حکم بندهای (۱)، (۳) و (۴) ماده‌ی حاضر در وضع کنونی داری ابهام است.

▪ دیدگاه مغایرت

هیئت وزیران در بندهای (۳) و (۴) ماده‌ی پیش‌رو از واژه‌ی غیرفارسی «پروژه» استفاده کرده است و این امر سبب مغایرت بندهای پیش‌گفته با اصل (۱۵) قانون اساسی است؛ چرا که مطابق اصل پیش‌گفته، متون رسمی از جمله متن اساسنامه‌های مصوب هیئت دولت، باید با خط و زبان فارسی نگاشته شود.

▪ نظر شورای نگهبان

۴- در ماده (۶)،

۴-۱- بندهای (۱)، (۳) و (۴) این ماده، از این جهت که آیا در چارچوب قوانین و مقررات خواهند بود یا خیر و از این جهت که ضابطه پرداخت آنها چگونه است، ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.

۴-۲- در بندهای (۳) و (۴)، استفاده از واژه غیرفارسی «پروژه»، مغایر اصل (۱۵) قانون اساسی شناخته شد.

ماده ۷-

صندوق دارای ارکان زیر است:

۱- هیات امنا.

۲- هیئت عامل.

۳- ...

▪ نظر شورای نگهبان

تذکر: ۱- در ماده (۷)، در نگارش واژه «هیأت»، از رسم‌الخط یکسانی استفاده گردد.

ماده ۹-

وظایف و اختیارات هیئت امنای صندوق به شرح زیر می‌باشد:

۱- ...

۹- تصویب ساختار و تشکیلات صندوق و آیین‌نامه‌های مورد نیاز برای اجرای طرح‌های مسکن با رعایت قوانین و مقررات حاکم بر شرکت‌های دولتی و این اساسنامه.

۱۰- تصویب آیین‌نامه و دستورالعمل‌های نحوه ارائه ضمانت‌های موضوع بند (۶) ماده (۲) این اساسنامه.

۱۱- ...

▪ دیدگاه مغایرت

هیئت وزیران در بند (۹) ماده‌ی حاضر، تصویب ساختار صندوق و آیین‌نامه‌های مذکور را با رعایت «قوانین و مقررات حاکم بر شرکت‌های دولتی» دانسته است. بنابراین همان‌طور که در دیدگاه مغایرت ماده (۱) به تفصیل بیان شد، اطلاق عبارت «قوانین حاکم بر شرکت‌های دولتی»، احکام قانون تجارت را نیز در بر می‌گیرد و در نتیجه مغایر با موازین شرعی است.

▪ دیدگاه ابهام

حکم مقرر شده در بند (۱۰) این ماده مبنی بر تصویب آیین‌نامه و دستورالعمل نحوه‌ی ارائه‌ی ضمانت از سوی هیئت امنای صندوق، از این منظر که روشن نیست این صلاحیت هیئت امناء، مقید به رعایت قوانین و مقررات مربوط مقرر شده است یا مقصود هیئت وزیران، اعطای صلاحیت مطلق به هیئت امنای صندوق بوده است، موجد ابهام است؛ چه اینکه اگر این صلاحیت اطلاق داشته باشد، به سبب ایجاد اختلال در نظام اداری کشور، مغایر با بند (۱۰) اصل (۳) قانون اساسی خواهد بود.

▪ نظر شورای نگهبان

۵- در ماده (۹)،

۵-۱- در بند (۹)، اطلاق حکم به لزوم رعایت قوانین و مقررات حاکم بر شرکت‌های

دولتی، با توجه به شمول این حکم بر قانون تجارت، خلاف شرع شناخته شد.

۵-۲- بند (۱۰)، از این جهت که آیین‌نامه و دستورالعمل مذکور، در چارچوب قوانین و

مقررات خواهد بود یا خیر، ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.

* * *

ماده ۱۱-

هیئت عامل صندوق دارای وظایف و اختیارات زیر می‌باشد:

۱- ...

۴- ارائه صورت‌های مالی سالانه به بازرس قانونی (حسابرس) سه ماه پس از پایان سال مالی.

۵- ...

۸- اتخاذ تصمیم در خصوص خرید، فروش و اجاره، قبول ضمانت یا ظهن‌نویسی تصمیمات، توثیق یا رهن اموال غیرمنقول در چهارچوب مصوبات هیئت امانا.

۹- ...

▪ دیدگاه ابهام

هیئت وزیران در بند (۸) ماده‌ی حاضر، اتخاذ تصمیم در خصوص «قبول ضمانت یا ظهن‌نویسی تصمیمات» را در اختیار هیئت عامل صندوق قرار داده است. اما عبارت «ظهن‌نویسی تصمیمات»، مفهوم روشنی را به ذهن متبادر نمی‌کند و قرار گرفتن آن در کنار عبارت «قبول ضمانت» این احتمال را تداعی می‌کند که «ظهن‌نویسی تضمینات» مورد نظر هیئت دولت بوده باشد و متن بند (۸) دارای اشکال عبارتی باشد. به هر تقدیر، عبارت «ظهن‌نویسی تصمیمات» در این بند موجد ابهام است.

▪ نظر شورای نگهبان

۶- در بند (۸) ماده (۱۱)، منظور از «ظهن‌نویسی تصمیمات» ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.

تذکر: ۲- در بند (۴) ماده (۱۱)، عبارت «سه ماه» به عبارت «تا سه ماه» اصلاح گردد.

* * *

ماده ۱۲ -

کلیه قراردادهای، چک‌ها، اسناد و اوراق مالی و اعتباری و اسناد تعهدآور صندوق با امضای ثابت رییس هیئت عامل و مسئول امور مالی صندوق، همراه با مهر صندوق با رعایت ماده (۳۱) قانون محاسبات عمومی کشور - مصوب ۱۳۶۶ -^۱ و اصلاحات بعدی آن معتبر خواهد بود و سایر اسناد و مکاتبات عادی با امضای مدیر عامل و مهر صندوق، معتبر است. مدیر عامل در صورت لزوم می‌تواند حق امضای خود را در خصوص اسناد و مکاتبات عادی با مسئولیت خود به هر یک از اعضای هیئت عامل صندوق یا معاونین ذی‌ربط صندوق واگذار نماید.

▪ دیدگاه ابهام

به موجب حکم ذیل این ماده، «مدیر عامل صندوق» مجاز شده است حق امضای خود را در خصوص اسناد و مکاتبات عادی، به هر یک از «اعضای هیئت عامل صندوق» یا «معاونین ذی‌ربط صندوق» واگذار کند. از طرفی، با توجه به اینکه هیئت وزیران در ماده (۱۰)

۱. ماده (۳۱) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۳۱ (اصلاحی ۱۳۹۹/۰۲/۳۰) - ذی‌حساب مأموری است که به موجب حکم وزارت امور اقتصادی و دارایی از بین مستخدمین رسمی و مستخدمین ثابت و عناوین مشابه در شرکت‌های دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی که فاقد عنوان رسمی می‌باشند و در سایر دستگاه‌های اجرایی مستخدمین پیمانی واجد صلاحیت به‌منظور اعمال نظارت و تأمین هماهنگی لازم در اجرای مقررات مالی و محاسباتی در وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی و دستگاه‌های اجرایی محلی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی به این سمت منصوب می‌شود و انجام سایر وظایف مشروحه زیر را به عهده خواهد داشت:

۱- نظارت بر امور مالی و محاسباتی و نگاهداری و تنظیم حساب‌ها بر طبق قانون و ضوابط و مقررات مربوط و صحت و سلامت آنها.

۲- نظارت بر حفظ اسناد و دفاتر مالی.

۳- نگاهداری و تحویل و تحول وجوه و نقدینه‌ها و سپرده‌ها و اوراق بهادار.

۴- نگاهداری حساب اموال دولتی نظارت بر اموال مذکور.

تبصره ۱- ...»

اساسنامه‌ی حاضر،^۱ شرایط متعددی را برای «اعضای هیئت عامل صندوق» ذکر کرده است، روشن نیست آیا «معاونین ذی‌ربط صندوق» نیز باید دارای شرایط مذکور در ماده (۱۰) باشند یا خیر و ماده (۱۲) از این حیث موجد ابهام است. چه اینکه «مدیر عامل صندوق» می‌تواند حق امضای خود را به «معاونین ذی‌ربط صندوق» واگذار کند و در صورتی که «معاونین ذی‌ربط صندوق»، شرایط مذکور در ماده (۱۰) همچون وثاقت و امانت را دارا نباشند، حکم ماده (۱۲) واجد اشکال خواهد بود.

▪ نظر شورای نگهبان

۷- ماده (۱۲)، از این جهت که آیا شرایط لازم برای صلاحیت رئیس هیئت عامل در مورد معاونان ذی‌ربط صندوق نیز رعایت می‌شود یا خیر، ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.

* * *

ماده ۱۴-

رئیس هیئت عامل دارای وظایف و اختیارات زیر است:

۱- ...

۵- افتتاح حساب در بانک مسکن و مؤسسات مالی و اعتباری با رعایت قوانین و مقررات مربوط و برداشت از حساب‌ها با امضای ثابت رئیس هیئت عامل و مسئول امور مالی صندوق.

۶- ...

۹- اجرای وظایف و اختیاراتی که هیئت عامل و رئیس هیئت امنای به مدیر عامل محول می‌نماید.

۱. ماده (۱۰) اساسنامه‌ی پیش‌رو: «ماده ۱۰- هیئت عامل مرکب از پنج نفر از افراد معتقد و ملتزم به مذهب رسمی کشور، صاحب نظر، با تجربه، امین، مورد وثوق و خوشنام در امور اقتصاد مسکن، حقوقی، مالی، بانکی، عمرانی و برنامه‌ریزی با حداقل ده سال سابقه مرتبط و مدرک تحصیلی حداقل کارشناسی ارشد است. تبصره- ...»

▪ دیدگاه ابهام

حکم مقرر شده در بند (۵) ماده‌ی حاضر، افتتاح حساب‌های صندوق در «بانک مسکن» و «مؤسسات مالی و اعتباری» را مجاز شمرده است. وانگهی دقت در ماده (۱۹) این اساسنامه^۱ نشان می‌دهد هیئت وزیران تنها افتتاح حساب‌های صندوق در «بانک مسکن» را پذیرفته است. بنابراین نسبت میان احکام موضوع بند (۵) ماده (۱۴) و ماده (۱۹) اساسنامه‌ی حاضر، دارای ابهام است.

▪ توضیح تذکر

هیئت وزیران در تمام مواد اساسنامه در مقام اشاره به بالاترین مقام «هیئت عامل»، اصطلاح «رئیس هیئت عامل» را به کار برده است. بنابراین وحدت عبارات اساسنامه اقتضا می‌کند در بند (۹) ماده‌ی مورد بررسی نیز به جای عبارت «مدیر عامل»، از عبارت «رئیس هیئت عامل» استفاده شود.

▪ نظر شورای نگهبان

۸- در بند (۵) ماده (۱۴)، اجازه به رئیس هیئت عامل برای افتتاح حساب در مؤسسات مالی و اعتباری با توجه به حکم ماده (۱۹) مبنی بر افتتاح و نگهداری کلیه حساب‌های صندوق نزد بانک مسکن، ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.
تذکر: ۳- در بند (۹) ماده (۱۴)، عبارت «مدیر عامل» به عبارت «رئیس هیئت عامل» اصلاح گردد.

* * *

ماده ۱۵-

بازرس قانونی (حسابرس) از میان سازمان حسابرسی یا مؤسسات حسابداری عضو جامعه حسابداران رسمی کشور به پیشنهاد هیئت عامل توسط هیئت امنای برای مدت یک سال مالی انتخاب می‌شود و انتخاب مجدد آن بلامانع است.

۱. ماده (۱۹) اساسنامه‌ی حاضر: «کلیه حساب‌های صندوق نزد بانک مسکن افتتاح و نگهداری می‌شود.»

▪ دیدگاه مغایرت

هیئت وزیران در ماده‌ی حاضر، انتخاب بازرس قانونی (حسابرس) صندوق از میان «مؤسسات حسابداری عضو جامعه حسابداران رسمی کشور» را از سوی هیئت امنای صندوق تجویز کرده است. اما مطابق موازین شرعی، جامعه‌ی اسلامی نباید اسرار و اموال خود را در اختیار اشخاص فاقد اوصاف وثاقت و امانت‌داری قرار دهد. بنابراین حکم فوق در مورد انتخاب حسابرس از میان مؤسسات حسابداری عضو جامعه حسابداران رسمی کشور، از حیث مقید نشدن به افراد موثق و امین، مغایر با موازین شرعی است.

▪ نظر شورای نگهبان

۹- در ماده (۱۵)، عدم ذکر شروط وثاقت و امانت برای بازرسان قانونی منتخب از مؤسسات حسابداری عضو جامعه حسابداران رسمی کشور، خلاف شرع شناخته شد.

مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی)

در دیدار با اعضای شورای نگهبان (۱۳۷۹/۴/۲۸):

«... شما استدلال دارید، اما این استدلال برای مجلس، گاهی معلوم نیست، گاهی برای مجمع تشخیص هم درست معلوم نیست، ... در حالی که خوب است در متن آن حکم اشاره‌ای به استدلال بشود و در یک محل یا جداگانه آن استدلال به تفصیل نوشته بشود.»

گزارش استدلالی

پژوهشگاه شورای نگهبان

تهران، خیابان شهید بهشتی (ره)، خیابان شهید سرافراز،

کوچه پنجم پلاک ۱۱ کد پستی: ۱۵۹۷۸۵۶۱۱۳

تلفن: ۰۲۱-۸۸۵۳۳۴۲۹

نمابر: ۰۲۱-۶۴۰۱۴۸۱۷

nashr-rc.ir

gcr.ac.ir